

UKELET

Egész évre	—	750
Félévre	—	380
Negyedévre	—	200
Egy hónapra	—	70
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej		
Bukarestben	—	3.50

Egy hónapra	—	25 ck
Egy szám	—	1.50 ck

Összefér-e a cionizmus a belpolitikával?

Irta dr. Mayer Ebner (Csernovitz)

Az alábbi cikk érdekes kiegészítésül szolgálhat az erdélyi sajtóban nemrég lefolyt zsidó vitának. A bukovinai zsidóság kitünő vezére az itt következőkben a cionista álláspontot fejt ki.

Az utóbbi időben egyre gyakrabban hallom bizonyos oldalról a jelszót, hogy a cionizmus összeférhetetlen a belpolitikával. Rendszerint azok zsidó mondják ezt, akik a cionizmusnak nem éppen barátai. Ezek nyilván a maguk számára szeretnék kisajátítani a belpolitikát és ezért hirdetik rendszerint a kormány felé agresszív, hogy a cionisták nem csinálhatnak belpolitikát, minthogy programjuk jelentékeny része az ország határain kívül valósul meg.

Az alábbi sorok nem ezeknek írának, hanem ama jóhiszemű embereknek, akik tájékozatlanul és csodálkozó szemekkel állanak meg a viták előtt.

Többféle cionizmus van. Van egy filantropikus cionizmus, amely szellemileg és etikailag igen emelkedett. Ilyenek például az angolai és amerikai gazdag zsidók, akik szegény testvéreiken akarnak segíteni, amikor Argentínába, Palesztinába, vagy másvalahová telepítik le őket. De vajon cionizmus ez? Nem. Ez filantropia.

Mások viszont azt mondják: Itt maradunk az országban mi és gyermekeink. Mi nem vágyódnak a cionista paradicsomba. De fel akarjuk építeni Palesztinát, mint az elűzött Jiszrael nemzeti otthonát. Vajon ez a cionizmus? Igen is és nem is. Ez a cionizmus mindenesetre nagyon szűkebb és sovány.

Mi azonban ezt mondjuk: A cionizmus egyáltalán nem szorítkozik arra a kérdésre, hogy ki akar és ki hivatott Cionba menni. Nem a lábak iránya a lényeges, de a fejeké. Mi jól tudjuk, hogy Palesztira a világ zsidóságának csak egy töredékét tudja befogadni és a többség megmarad régi hazájában. A diaszpóra nemcsak a prófétai jóslatoknak beteljesítése, de hozzátartozik a zsidóság lényegéhez, mely kikivánczolt a világra és keresztény, vagy izlami formák között a világnak bizonyos szellemi jelzöt adott. A mi számunkra általánosságban a zsidóság, különösen pedig a cionizmus a világnézet, mint ahogy világnézet a szocializmus, vagy a katolicizmus is, hiveinek és vallóinak szempontjából. A világnézet olyan, mint egy színes szemüveg, amelyen át a világot nézük és mindenki vitathatja, vajjon övé-e az igazi szemüveg.

Igy tehát mi a világot a saját szemüvegünkön keresztül nézzük és minden, ami bennünket érdekel, ennek a szemüvegnek a színében fénylik. Az emberiségnek összes kérdései bennünket is érintenek, viszont mi ezeket a magunk világnézetének nézőpontjából próbáljuk megérteni és megoldani.

Vegyünk például a következő aktuális problémát: a hazát. Éppen azért, mert megvan a diaszpóra zsidóságának abszolút jelenléte, el kell ismernünk, hogy bár lehet a zsidóknak Cionban egy központja, mégis több hazában kell élnie, annyiban, ahány ország van a földön és mindegyikhez a maga zsidó lakossága a hazaszeretet legszorosabb érzésével kell hogy tartozzék. Gondoljunk csak a katolicizmusra, mely az egész világot átfonja. A katolicizmus is világnézet és interterritoriális céljai vannak és mégis összeegyeztethető a haza iránt való izzó szeretettel. A szocializmus is világnézet, inter-nacionális kapcsolatainak és általános világnézet, de minden internacionalizmusnak dacára a döntő pillanatokban a munkásság is hű a maga hazájához, akárhogy is szidják őket szociálpatriótáknak. Az eszme univerzálitása nem befolyásolja bárhogyan a szűkebb kör parancsoló követeléseit, amely olyan viszonyban van az általánossághoz, mint az egyén a tömeghez. Előbb a saját individuális jogait gondolja át és csak aztán az általános kötelességeit.

Palesztina és Románia között nem kerülhet a sor háborús konfliktusra és az irredentizmus Európa szídoi között teljesen ki van zárva. Ez a szerencsés helyzet teljesen ártalmatlanná teszi a cionista zsidóság szerepét a román néppel szemben. Mi sokkal inkább tudunk minden fentartás nélkül román állampolgár lenni, mint akármilyen más kisebbség. És erre gondoljanak a román államférfiak.

Ezután foglalkozhatunk-e mi cionisták a román országos politikával? Nemcsak hogy szabadságunkban áll ez, de kötelességünk is. Ha ezt tennénk, ha tehát minden erőnket csak Palesztina felépítésére koncentrálnók, evvel azt igazolnók, hogy nincs semmi érdeklődésünk a Románia belső kérdései iránt. Mi-fele hazafiak ezek a cionisták, — mondhatnák Jerga és mások teljes joggal — ha ők csak Palesztinára gondolnak, ha csak Palesztinára akarnak dolgozni és Románia számára semmi, éppenséggel semmi tennivalójuk nincsen.

Az antiszemitizmusnak éppenséggel az országos politikától való félrehúzódság adna táplálékot. Látjátok, — mondanak —, itt él egy nép miközöttünk, amely idegenbe törekszik és semmi megkötöttsége nincs a mi országunkkal, amely nem akar részt venni az ország politikai mozgalmában és egyáltalán nem gondol arra, hogy segítségünkre legyen az ország helyzetének megjavításában.

Nem, ilyen istentelen álmódzók nem vagyunk. Nagyon jól tudjuk, hogy a romániai zsidóság csak egy kis részének jut hely a Jor-

dán partjain Jákob sátrai alatt és éppenséggel a mi általános felfogásunk a zsidóságról és cionizmusról parancsolja nekünk, hogy intenzíven vegyük ki a részünket Románia belső politikájából. A mi zsidó felfogásunk adja meg a választ az élet minden kérdésére. A mi emberségünk és polgárvoltunk nem lesz két részre szakítva, egy cionista és egy román politikai részre. Mi egységet képeztünk testileg és lelkiileg egyaránt és bármelyik testrészünk az, amelyik szenved, az egész test közérzete szenved meg. Nem lehet és nem is szabad, hogy mi két részre oszoljunk, olyan zsidókra, akik csak Cionra gondolnak és olyanokra, akik országos politikát csinálnak. Egészen mellékes kérdés, vajjon különálló szervezet létesítünk-e a belpolitikai tevékenységünkre, vagy sem. Lengyelországban a cionisták ugyancsak részt vesznek az országos politikában és a szervük a zsidó nemzeti tanács. A lényeges az, hogy a cionisták a cionista munka mellett országos munkát is végeznek.

Mi nem engedjük meg, hogy kikapcsoljanak bennünket az országos politikából azzal az ürüggyel, hogy a cionistáknak csak egyoldalú tevékenységet kell kifejteni és csak Cionért kell dolgozni. Nem, éppen nekünk cionistáknak van meg a megfelelő világnézetünk minden zsidó problémához és a mi kötelességünk megbizonyítani, hogy épügy szívünkön fekszik Romániának politikai, gazdasági és kulturális fejlődése, mint népünk egyetemes boldogulása.

Ausztriában megszüntetik a vízumkényszert

Az osztrák kereskedelemügyi miniszter beszéde a külkereskedelem problémáiról

(Bécs, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elsőausztriai iparosok szövetségének bécsi nagygyűlésén dr. Schürff kereskedelemügyi miniszter igen érdekes előadást tartott az osztrák külkereskedelem problémáiról, amelynek során az új vámtarifáról és az utlevél-vízumnak közötti lévő megszüntetéséről is megemlékezett.

A miniszter legelőször is Ausztriának az utódállamokkal szembeni kereskedelmi mérlegét állította fel. Dr. Schürff beszédében rámutatott arra, hogy a kereskedelmi mérleg passzívának hétévesmadrésze az élelmi és élvezeti cikkek behozatalára esik. Ennek oka abban rejlik, hogy Ausztria mezőgazdasági produktióképessége még mindig nem érte el a háboru előtti mennyiséget, bár minden remény megvan arra, hogy a legközelebbi években lényeges javulás fog történni.

A miniszter ezután kifejtette, hogy Ausztria

külkereskedelmi politikájának új utakat kell keresnie, amelynek legfontosabb előfeltétele az, hogy végre meg kell szüntetni a személyforgalom összes nehézségeit. A kereskedelemügyi minisztériumnak sikerült elérnie, hogy a vízumkényszert a legrovidebb időn belül teljesen meg fogják szüntetni.

Legvégül az új vámtarifáról beszélt a miniszter, amelynek törvénybe iktatását a kormány legfontosabb feladatának tartja. Az erre vonatkozó törvényjavaslat már tárgyalás alatt is van néhány héten belül a nemzetgyűlés asztalára kerül. Az új vámtarifa felállításánál a kereskedelmi minisztérium figyelemmel volt a fogyasztók érdekeire is és a tömegcikkbe hozatali vámját a lehető legminimálisabbra szabták meg. Az új vámtarifák törvénybe iktatásával Ausztria szanalása jelentős lépéssel fog előbbre haladni.

Megkötötték az olasz-cseh szövetséget

A szerződést nem terjesztik a parlamentek elé. Négy pontból áll az egyezmény. Gazdasági megállapodások is történtek. Mussolini elfogadta Belgium álláspontját a szakértői javaslatokról

(Róma, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Benes cseh külügyminiszter befejezte Mussolini olasz miniszterelnökkel való tárgyalásait. Az újságíróknak kijelentette Benes, hogy a két kormány között létrejött megegyezések tisztán politikai jellegűek és a gazdasági kérdéseket külön fogják szabályozni. A szerződés, amelynek alapelvei már ismeretesek, nem kerül sem az olasz, sem a cseh parlament elé.

Mussolini nyilatkozott a „Newyork Times” munkatársának a cseh-olasz barátsági szerződéséről, amelyet Benes elő fog terjeszteni a Sziaciliában tartózkodó Masaryk cseh köztársasági elnöknek. A szerződésnek négy cikkelye van. Az első cikkely a szokásos formalitásokat tartalmazza, a másodikban a két állam kötelezi magát, hogy a béke fentartásának és jelenlegi közép-európai egyensúly megővésének érdekében a legszigorúbban szemmel tartják a saint-germaini és trianoni békeszerződéseket. A harmadik pontban Olaszország és Csehszlovákia megállapodnak arról, hogy minden kérdésben,

amely a szerződő felek egyike és egy harmadik hatalom között felmerülne, a békés rendezés érdekében elfogadják a másik fél jószolgálatát. A negyedik cikkely úgy szól, hogy amennyiben a szerződő felek egyike és egy harmadik kivülrálló hatalom között felmerült kérdést nem lehetne békésen elintézni, Olaszország és Csehszlovákia képviselői találkozni fognak, hogy az esetleges közös fellépésről tanácskozzanak.

Mást verzió szerint Benes és Mussolini nemcsak politikai kérdésekről tárgyaltak, hanem aláírták a két állam közötti gazdasági egyezményt is. A részletkérdések — így például vámtarifák, szállítási díjak — megbeszélésére szakbizottságokat küldenek ki. Azonkívül megállapították Masaryk köztársasági elnök programját.

Az olasz miniszterelnök ezután Milánóba utazott, ahol a jóvátételi kérdésekről folytatott kétórás megbeszélés után megegyezett Theunis és Hymans belga miniszterekkel olyan értelemben, hogy Olaszország és Belgium elfogadják a szakértők jelentését.

zárólag
OL
ri, mert ez
és kiadás!
min nagyváradi
és szigorúan
és szerint.
VILMOS Cluj
s! Endetail
nk, kaszkortunk.
omestaimi.
5% = OS
i árak aug. 15-ig
at, alakítászept.
lőnyösen vállalkoz
csök
— 25
Kioslayben!
gyár
és buto-
CSOROZÁS
rajánlatot
kel. Német sza-
vitást soha nem
inden világitást
c alatt felforral
aglegények ré-
gyári képviselőit:
i-u.) 7.
tel megküldjük
adea-Mare
ök és múltak

Antiszemita sportbotrány Temesváron

A Kadima-Politechnikum mérkőzés verekedése fulladt. Inzultálták a bírót és a közbelépő rendőrprefektust

(Timisoara-Temesvár, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A temesvári antiszemita kilengések újabb tápot kaptak a Kadima zsidó sportegyesületnek a Politechnikum csapatával való mérkőzésében. Előrelátható volt, hogy a mérkőzésnek nem lesz sima lefolyása. Már a múltban is az antiszemita tüntetéseknek az irányítói és résztvevői a politechnikum egyes hallgatói voltak és így bizonyosnak látszott, hogy a mérkőzést antiszemita botrányosításra fogják felhasználni. Ezért a Kadima-játékosok félve a Politechnikum közönségének a terrorjától, azt követelték, hogy a bajnoki meccset a közönség kizárásával tartsák meg. Ezt azonban nem sikerült keresztülvinni, úgy hogy vasárnap a Patria-pályán nyilvános mérkőzésen került össze a két rivális másodosztályú csapat.

Ami előrelátható volt, be is következett. A közönség egyrésze állandó antiszemita közbeiktatásokkal zavarta a mérkőzést és durvaságokra biztatta a Politechnikum játékosait. Ezeknek nem volt szükségük nagy biztatásra, mert kimélet nélkül rontottak rá a Kadima-játékosokra és igyekeztek azokat leszerelni. Szednicsek bíró hiába igyekezett rendet tartani, a közönség által is felheccelt játékosok nem sokat adtak a bírói figyelmeztetésre. Amikor azután Szednicsek az egyik Politechnikum-játékost durvaságaiért kiállította, a Politechnikum közönsége berontott a pályára és meg akarta lincselni Szednicsek bíróját. A Kadima-játékosok a bíró védelmére siettek, mire a közönség a játékosoknak esett és súlyosan elverte őket. A rendőrség hiába igyekezett rendet teremteni. Maga Liuba Valér rendőrprefektus lépett közbe és a kedélyeket lecsillapítani igyekezett. A felelet erre azonban az volt, hogy magát a rendőrprefektust tetteleg inzultálták. Szednicsek bíró csak rendőri fedezet mellett tudta a sporttelepet elhagyni.

A tüntetők főleg egy embert kerestek halálra: Reiter Ernő nagykereskedőt, aki vezetőszerepet tölt be Temesvár zsidó társadalmi és sportköreiben. Reiter, is aki hatalmas ember, néhányadmagával keresztültörte magát az embergyűrűn és az egyik öltözőbe menekült. Liuba rendőrprefektus egyideig megakadályozta, hogy a tömeg megtámadja az öltözőt és csendőrkért küldött. Amikor megérkezett a csendőrség, a tüntetők elénekelték a Királyhimnuszt, amelyet a csendőrök vigyázzállásban hallgattak végig, a tömeget tehát nem oszlathatta fel. Liuba prefektus erre beszólt Reiternek, hogy meneküljenek, mert nem bír a tüntetőkkel.

Reiter és társai egy hátsóajtón elmenekültek és kocsin igyekeztek a város felé. De észrevették őket és az üldözők eléjük vágtak. Nyolc zsidót elfogtak és véresreverték, de Reiternek sikerült egy csürbe menekülni. Az antiszemita vezére bekiáltott hozzá, hogy agyonverik a hatalmukban levő nyolc ember, ha nem jön ki onnan és becsületeszavára fogadta, hogy Reiternek nem lesz bántódása. Ennek ellenére mintegy ötvenen támadtak rá a nagykereskedőre, földreteperték és addig rugták-verték, amíg elöntötte a vér.

Közben elterjedt a zsidóverés híre a városban, mire Löbl Hanzi, a Bega-malom aligazgatója és a temesvári zsidó cserkészek parancsnoka kocsin a rendőrségre hajtatott, ahol egy rendőrt és egy detektívet adtak melléje. De őket már utközben elfogták a tüntetők és Löblt is félig agyonverték. Amikor a tömeg a csendőrlaktanya elé ért, a csendőrség nem a tüntetőket zavarta szét, hanem a véresre vert zsidók melléje szegte szuronyát és vállon ragadva kísérte őket a rendőrségre.

Az antiszemita verekedésé fajult sportbotrány érthető izgalomban tartja Temesvár egész lakosságát, amelynek körében általános a felháborodás.

— **Kiutasítottak egy kommunista agitátort.** Bukarestből jelentik: A kormány Ekatarina Arboro ismert kommunista agitátort kiutasította az országból, mivel három évig a szovjetkormány szolgálatában állván, elveszítette állampolgárságát.

Gyáríparosok az idegen tőke mellett

Az Ugir közgyűlése. Törökország felé kell gravitálni

(Bucuresti-Bukarest, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt kezdődött a kereskedelmi és iparkamara székházának disztermében az Ugir közgyűlése, amelyen a kormányt Chirulescu munkaügyi miniszter képviselte. A miniszter beszédében hangsúlyozta a munkáltatók és munkások közötti állandó jóviszony szükségességét. Figyelmeztette a munkaadókat, hogy gondoskodjanak munkásaik nyugodt megélhetéséről és jövőjéről, mert a termelést csak gondoktól mentes és megelégedett munkástömegeggyel lehet biztosítani és fejleszteni. A beszédre Mircea mérnök, az Ugir igazgatója válaszolt.

— Amikor évekkkel ezelőtt az Ugir mint a romániai gyáríparosok testülete működését megkezdte, programjának ez volt sarkalatos elve — mondotta. Biztosíthatom a miniszter urat, hogy az Ugir ma is ebben az irányban működik.

Tordecaneanu gyárigazgató adatokkal igazolja, hogy a romániai ipar az utolsó negyven év alatt rohamosan fejlődött. Az új helyzetben ez a fejlődés csak fokozódik majd, mert úgy Ausztriából, mint Magyarországból olyan részek kapcsolódtak Nagyromániához, amelyeknek mintaszerűen fejlett iparuk van. Követeli azonban az ipari termelésbe az idegen tőke bevonását.

Panescu-Kertsch mérnök vezérigazgató az ipari közigazgatásról tartott magas színvonalú előadást. Kiemelte a régi magyar ipari törvények előnyeit, amelyeknek sok rendelkezését az új ipari törvények megalkotásánál figyelembe kell venni.

Brancovici a pénzhiányról beszél és kimutatja, hogy az ipari fejlődés biztosítására

szinte egyetlen eszköz a külföldi tőke bevonása. Míg a háború előtt a külföldi tőke csak kölcsön formájában helyezkedett el az országban, hogy munka és kockázat nélkül nyereszketjen, addig ma a külföldi tőke aktív részt kíván a nyeresztermékek kiaknázásában és az ipar fejlesztésében. Ezt a közreműködést — mondotta a szónok — szívesen kell fogadni, de nehogy az ország nyersanyagforrásai idegen kézre kerüljenek, a kérdést feltétlenül törvényes úton kell rendezni.

Popovicu felhívja a gyárosok figyelmét Törökországra, amelynek piaca elhelyezési lehetőségeket biztosít a romániai ipar számára. Mircea igazgató indítványozza, hogy a közgyűlés szavazzon köszönetet Badescu elnöknek, aki a gyáríparosok érdekében több esetben interveniált a kormánynál.

Az elnökség előterjesztésére a közgyűlés tudomásul vette a kommercializálási törvényt, csak arra kéri a kormányt, hogy a törvény szövege precízebb legyen. A közgyűlés első határozata a szabad kivitelet követeli az ipari cikkekre, miután az egész ország ellátása e cikkekben már biztosítva lesz. A második határozati javaslat a külföldi tőke bevonását követeli. A közgyűlés Mircea igazgató zárószavával végződött.

A közgyűlés alkalmával Bukarestben tartózkodó vidéki gyáríparosok ellátogattak Constantinescu Tancred kereskedelmi miniszterhez, akivel informatív jellegű megbeszéléseket folytattak a vámtarifa, a vasúti szállítás javítása és a szakmunkások behozatala tárgyában.

Szép élet a kolonista élet

Levél az erdélyi zsidók palesztinai falujából

(Cluj-Kolozsvár, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Baumzweig Ibrahim ismert kolozsvári cionista, az erdélyi hebraizáló mozgalom egyik értékes kezdeményezője ez év áprilisában Palesztinába költözött az erdélyi kolóniára, ahonnan most érkezett meg tőle az első levél a szüleikhez. A levelet, amely minden bizonynyal megfelelő érdeklődést fog kelteni az erdélyi zsidóság legszélesebb köreiben, teljes egészében itt közöljük:

Rub el Nasra, peszach félünnep

Édes szüleim!

Pillanatnyilag nincs elég időm arra, hogy mindent pontosan és részletesen megírjak, mert nagyon elmaradtunk a munkával. Későn jöttem ki és ezekben a hónapokban van főszereplőm a munkának. A jövő héten megkezdjük a dohánykiültetést, habár a föld még nincs eléggé előkészítve részben a pénzhiány miatt, részben pedig azért, mert a kolónia csak nemrég alakult. Eppen ezért a kolónia csak méréselt eredményre tarthat számot ebben az évben. A földmunkák megkezdésének tulajdonképeni ideje júliusban van és akkorra mindenkinek rendben kell lennie, hogy az előmunkálatokat meg lehessen kezdeni. Erec Jisraeiben ugyanis háromszor-négyszer szántják fel a földet a vetés előtt, hogy nyáron ki ne száradjon és bőven kell trágyázni, ami itt elég olcsó, csak idő kell hozzá. Ezért már nyáron itt kell lenni, ha megfelelő eredményt akarunk elérni, hiszen házat, vagy barakot, istállót és más gazdasági épületeket is kell építeni előre.

A kolonista élete nagyon szép élet, különösen Erec Jisraeiben, ahol minden zsidó, azaz héber. Ezen a területen például, ahol mi vagyunk, hat kolónia alakult ebben az évben, de valószínűleg még keletkezni fog egynéhány, mert nagyobb birtokot vásároltak most meg, miáltal ez a vidék teljesen zsidó kézbe került.

Orosz zsidók és erdélyi zsidók

Kedvesebb, szolgálatkészebb és védégszere több embereket, mint az orosz zsidók, eddig még nem láttam. Minden, ami rosszat beszélnek róluk, gonoszindulata rágalom, vagy pedig ritka kivétel. Ez az én tapasztalatom Konstancától Rub el Nasráig. Sokkal több panaszt lehetne emelni az erdélyiek ellen, akik a leg-

jobb földet kapták, mégis a legkövetelőzöbök és alig tettek valamit a Keren Kajemet érdekében. Voltak is nagy nehézségek, ezeket azonban Vermes Ernő temesvári gyárosnak sikerült elhárítania. Arról volt szó, hogy az erdélyi telepet nem az országút mentén, hanem másutt fogják megalapítani, az oroszok azonban lekötő engedelkenységet tanúsítottak a mi javunkra és így az erdélyi kolóniáé maradtak azok az achuzák, amelyek tulajdonosai még nincsenek itt.

Építik a vízvezetékét

Nem olyan nehéz a kolóniabeli munka és nem emberfeletti. Lassan és nyugodtan azért elvégezzük mindent. Reggel félhatkor kelünk, de később még korábban kell majd talpon lennünk, mert délelőtt tizenegyig háromig pihenőidő van. Jelenleg reggelenkint félhétől nyolcig vízfordással kell foglalkoznunk. Ez azonban később, ha meglesz a vízvezetékünk, elmarad. A vízvezeték munkálatait már meg is kezdték és valószínűleg pár hónap alatt elkészül. Összel istállókát is kapunk a Keren Hajjeszódótól, valószínűleg két családra jut majd egy istálló. A jövőévi költségvetésben már mi is szerepelni fogunk és minden család évenként száz fontot fog kapni kölcsön investálási célokra.

Kitűnő ivóvizünk van és a levegő is pompás. A nap már reggel nyolc órákor forrón süt, de majdnem egész nap kellemesen fúj a szél és így egyáltalán nem lehet érezni a hőséget, este pedig jó hűvös van. Az éghajlatváltozás miatt semilyen kellemetlenségünk nem volt. A kolóniából gyönyörű kilátás nyílik mindenfelé. Én kölcsönkaptam barakban lakom, van két vaságyam, ládám és minden más felszerelésem. A munka pedig a következőkből áll: a lovakról, tehenekről és egyéb háziállatokról gondoskodni, istállót takarítani, trágyát hordani, a szántóföldeket megtisztítani a gyomtól, vizet hordani, kaszálni, behordani, vetni, ásni. Most például a Salamonék és Wettsteinék házat építjük közös munkával. A mi házuknál ők fognak segídezni. Egyszóval mindent a saját kezünk munkájával kell megcsinálnunk. Csak az jöjjön tehát ki, aki szereti ezt a munkát. De ezzel felér a mi legnagyobb fényezésünk, a szabad élet, a zsidó környezet és az, hogy végre itt igazán itthon vagyunk.

A kardanos Astra teherautók a leggyorsabbak

Az ugyan
kozam.
gyalogolt
másikba
csak Kol
lán itt n

Mind
letben és
táblák,
Sehol ne
szabad it
irni, han

Ha n
istállót r
egy tehé
számára
vásárolni
nak, ami
rak csak
ven font
mert istá
szódtól.

punk a

Nekt
hogy a

munka c
emberek

nyugodt
akárcsak
és jól m

kinek sz
győződjé

nek a le
sal mind

denki na
van, mer
hona az

A v
amikor h
tartozói,

fognak a
— fogják
már vége
fürges sz
már az u

Maga
egy Rots

lengyel z

elmege a

hórháza

akár sem

nem beteg

életét, m

három be

gény, nag

Párisba,

kórházból

— So
— Al
nyul is a
— B

rabbi —
jöttem,
embereket

— Ig
— Ha
— K

Zebre
den utána
— Ti
eljön hoz
hogy még
jon ide az

Mind

mellett

Átlni
külföldi tőke bevo-
kedett el az ország-
zat nélkül nyeresz-
di tőke aktív részt
számlázásában és az
remüködést — mon-
kell fogadni, de
nyagforrásai idegen
feltétlenül törvé-

gyárosok figyelmét
taca elhelyezési lehe-
üniai ipar számára.
zza, hogy a közgyü-
Badescu elnöknek,
ben több esetben in-

ésére a közgyűlés tu-
rcializálási törvényt,
hogy a törvény
A közgyűlés első
t követeli az ipari
sz ország ellátása e
esz. A második ha-
tőke bevonását kö-
igazgató zárószavai-

al Bukarestben tar-
k ellátogatnak Con-
edelmi miniszterhez,
megbeszéléseket foly-
nti szállítás javítása
tala tárgyában.

a legkövetelőzöbkek
eren Kajemet érde-
észségek, ezeket azon-
ri gyárosnak sikerült
hogy az erdélyi te-
ntén, hanem másutt
roszok azonban lekö-
nisítottak a mi ja-
kolóniái maradtak
tulajdonosai még

pítik a vízvezetékét
lóniabeli munka és
és nyugodtan azért
el félhatkor kelünk,
tall majd talpon len-
től háromig pihenő-
tint félhétől nyolcig
munk. Ez azonban
ezetükünk, elmarad.
már meg is kezdtek
alatt elkészül. Összel
n Hajjeszódótól, való-
majd egy istálló. A
ár mi is szerepelni
venkint száz fontot
ási célokra.

és a levegő is pom-
ole órákor forrón
p kellemesen fúj a
lehet érezni a hő-
van. Az éghajlat-
emetlenségünk nem
örü kilátás nyílik
tt barakban lakom,
és minden más fel-
a következőkből
és egyéb háziállatok-
takarítani, trágyát
egtisztítani a gyom-
behordani, vetni,
monék és Weten-
munkával. A mi
dkezni. Egyszóval
nkájával kell meg-
ehát ki, aki szereti
r a mi legnagyobb
a zsidó környezet
n itthon vagyunk.

Az ugynevezett arabkérdéssel még nem talál-
koztam. Éjszaka másfélkilométernyire is el-
gyalogolunk vízért, estefelé egyik kolóniából a
másikba sétálunk, bot és lámpás nélkül, akár-
csak Kolozsváron a Wesselényi-utcában. De ta-
lán itt még biztonságosabb...

Minden héber...

Minden hivatalban, a postán, bankban, üz-
letben és gyárban héberül beszélnek, a jelző-
táblák, cégjelzők, plakátok héberül vannak.
Sehol nem kell jelentkezni. Egyszóval olyan
szabad itt az élet, hogy azt nem is lehet meg-
írni, hanem érezni kell.

Ha megkapom a pénzt, tehenet veszek. Az
istállót már épitem. Tizenöt-husz fontba kerül
egy tehen. Ketreceket kell ácsolnunk a baromfi
számára is és csak azután fogunk szárnyasokat
vásárolni. Valószínűleg kőházat építek magam-
nak, ami hatvan fontba kerül ugyan, de a bar-
ak csak ideiglenes lakás, amely szintén negy-
ven fontba kerül, de azután elveszti az értékét,
mert istállót amugyis kapunk a Keren Hajje-
szódótól. Nemsokára mindenféle facsemetét ka-
punk a cionista szervezettől teljesen ingyen.

Nektek, kedves szüleim, nem tanácsolom,
hogy a kolóniára jöjjetek, mert az itteni nehéz
munka csak dolgozni bírós és lelkes fiatalabb
embereknek való. De nagyon kellemesen és
nyugodtan tudtok megélni Tel-Avivban, ahol
akárcsak minden városban, élénk kereskedelem
és jól menő üzletek vannak. Persze, minden-
kinek személyesen kell körülnéznie, hogy meg-
győződjék róla, mi felel meg az ő egyéniségé-
nek a legjobban. Erős akarattal és elhatározás-
sal minden lehetséges. Erre Jiszraelben min-
denki nagyon meg van elégedve azzal, ami je-
van, mert ha egyebe nincs is, de nyugodt ott-
hona az van.

Ez történt...

A „végállomás”. Egy jó humorú öreg zsidótól,
amikor halálos ágyán feküdt, megkérdezték a hozzá-
tartozóit, mi az utolsó kívánsága mire a haláluk ki-
jelentette, hogy csak egy szem

férges szilvát akar megenni.

— Miért pont férges szil-
vát? — érdeklődtek a hozzá-
tartozók, akik módfelett meg-
lepődtek a különös kívánság
fölött.

— Mert, ha a másvilágra
érkezem — adta meg a ma-
gyarázatot az öreg — verni
fognak a bűneimért. „Ez ezért van, ez azért van”
— fogják mondani és nem fogom tudni, mikor lesz
már vége a verésnek. Így legálább, mikor majd a
férges szilvát fognak utni, tudni fogom, hogy ez
már az utolsó...
K. K. Pátfalva

Maga akar engem tanítani? Van Párisban
egy Rotschild-kórház. Valahányszor egy szegény
lengyel zsidó Párisba érkezik, első dolga az, hogy
elmegy a pályaudvarról egyenesen a Rotschild-
kórházba és ott fekszik három hétig. Akár beteg,
akár sem. Ha beteg, azért mert beteg. Ha meg
nem beteg, hát ha a három heti jó kosztért, finom
életért, meg azért, hogy miért ajándékozza ő azt a
három hetet Rotschildnak? Jött egyszer egy sze-
gény, nagyon szegény rabbi aus Lengyelországtól
Párisba, kifeküdt az obligát három hetet és a
kórházból egyenesen elment Rotschildhoz.

— Solem alechem — köszönt.
— Alechem solem, — felelt Rotschild és már
nyúl is a zsebébe — mivel lehetek a szolgálatára?
— Báró ur, — mondja nagyon előkelően a
rabbi — én nem vagyok koldus, én csak azért
jöttem, mert én mindenütt felkeresem a nagy
embereket. Jöttem tiszteletemet tenni.
— Igen, igen, — mondja Rotschild és átnyúl
abba a zsebébe, ahol a nagyobb aranypénzeket tar-
togatja — ön tiszteletét jött tenni?
— Igen.
— Hát itt van egy arany.
— Köszönöm — rebegi a rabbi — köszönöm.
Zsebredugja a pénzt és indul. Rotschild szeli-
den utána szól:

— Tisztelendő ur kérem, ha majd máskor is
eljön hozzám tiszteletét tenni... mert én sejttem,
hogy még el fog jönni... izé... hát ne fárado-
jon ide az emeletre, hanem menjen a földszinten

balra, az udvarba, ott van az én jótékonyági
irodám, ott működik Kohn ur, az majd... izé...
szóval egyenesen hozzá tessék fordulni.

— Alászlálgá — mondja a rabbi és távozik.
Két hét múlva ismét megjelenik, de nem
megy az udvarba Kohn urhoz, hanem megint
egyenesen fel az emeletre a báróhoz. Hogy miért?
Mert Kohn ur lent minden kedden ezüstpénzt
osztogatott. Ötfrankosokat. A rabbi tudta ezt, neki nem
volt elég az ezüstadomány. Hát beállit megint a
a báróhoz. a báró nagyot néz.

— Kérem — mondja a rabbi — jöttem tisz-
teletemet tenni.

— Kérem, — mondja a báró és átad neki

Herriot nem akarja Millerand elnök lemondását

Nem hajlandó kormányt alakítani, ha a baloldal ragaszkodik az elnök távozásához. Azonosítja magát Poincaréval a jóvátételi kérdésben. A köztársasági szocialisták támogatásának feltételül. Lényeges változások várhatók a francia diplomáciai karban

(Páris, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.)
A szocialista köztársasági Painlevé-Briand párt
végrehajtóbizottsága kimondotta, hogy nem vesz
részt olyan kormányban, amely nem követeli Mil-
lerand lemondását, az általános amnesztia meg-
adását, a forgalmi adó helyébe a vagyonadó be-
vezetését és barátságos tárgyalások megkezdését
a szövetségesekkel a jóvátételi probléma rendezé-
sére. Egyes sajtóorgánumok, így például az „Ere
Nouvelle” vezércikkben követeli Jusserand was-
hingtoni, Barrère római, Saint-Aulaire londoni és
de Margerie berlini francia nagykövet távozását,
valamint Paretit della Rocca külügyi vezető állam-
titkárnak, Poincaré jobbkezének eltávolítását is.
A lap bejelenti, hogy

a baloldali pártok éles harcot indítanak
annak érdekében, hogy alapos tisztogatás történ-
jék a francia külügyminisztériumban.

Diplomáciai körökben azt állítják, hogy Mille-
rand megbuktatásának a kérdése komoly nézet-
eltérése adhat okot Herriot és a republikánusok,
valamint a szocialista blokk között. Herriot ugyanis

Nyolc halottja van a szamosvölgyi felhőszakadásnak

Házakat, nyájakat sodort magával az áradat. Rengeteg család koldusbotra jutott. Zsibó és Zilah között egy héttig szünetel a vasúti forgalom

(Cluj-Kolozsvár, május 19. Az Uj Kelet tudó-
sítójától.) Súlyos elemi csapás érte szombat este
a Szamosvölgy egyik legjelentékenyebb gócpontját,
a szilágymegyei Zsibót. Szombaton este hét órákor
katasztrófális hatású felhőszakadás pusztított a kör-
nyéken. A hegyekből alárohánó víz megduzzasz-
totta a nagyközsgében folyó patakokat, amely kiön-
tött a medréből és elborította Zsibó különböző
részeit. Az óriási zápor másfél óráig tartott és nem-
csak felszámíthatatlan anyagi károkat okozott,
hanem állítólag

emberélet is áldozatul esett a váratlan
árvíznek.

A közeli Karika községben nyolc ház omlott
össze s a víz nyolc embert ragadott magával,
akiknek a hulláját ezideig nem sikerült még meg-
találni. Egy ötödik embert, akit elsodort az árvíz,
eszméletlen állapotban mentettek ki Zsibó határá-
ban. A környéken levő patakok elöntötték Nyireid
és Paptelek községeket, ahol ötvennél több ház ke-
rült víz alá, mely rengeteg lovat, tehenet, ökröt,
juhót, sertést kapott el utjában. A vágató áradat-
ban ezek az elsodort butordarabok és gazdasági
szerszámok egymásra torló tömege alá kerültek
és odapusztultak. Az embereket azonban sikerült
kötél és rögtönzött dereglyék segítségével
idejében kimenteni a víz alá került házakból.
Emberéletben tehát nem esett kár ezekben a köz-
ségekben, de annál nagyobb pusztítást vittek vég-
hez a vetésekben a

másfélóra hosszat hulló tojásnagyságu
jégdarabok,

amelyek valósággal agyonverték a mezőn talált
állatokat is. Ennek következtében, valamint az ár-
víz miatt nagyon sok ember jutott koldusbotra.

Zsibón is mintegy tíz-tizenkét család vesztette
el hosszú éveken át gyűjtött vagyonát. Egy timár-
mesternek nemcsak a házat, hanem mintegy száz-
ezer lej értékű készbőrkészletét is elsodorta a
víz. Mindszent Salamon ületében ugyancsak súlyos

megint husz frankot aranyban.

Köszönöm — rebegi a rabbi és távozni készül.
A báró megint utána szól:

— Kérem, tisztelendő ur, egyszer már kitani-
tottam önt, most szerényen megismételtem... az
udvarban balra, minden kedden, Herr Kohn...
jegyezze meg jól: Herr Kohn, az udvarban, min-
den kedden, balra.

A rabbi erre visszajött az ajtóból és dühö-
sen szól:

— Enyje báró ur. Micsoda dolog ez? Kicsoda
ön? Ön báró Rotschild, a világ leggazdagabb em-
bere. És ön akar engem koldulni tanítani?

S. L. Cluj

nem ért egyet a baloldali sajtónak az elnök sze-
mélye ellen irányuló akciójával, mert az alkotmány
nem ad módot arra, hogy a köztársaság elnökét
lemondásra kényszerítsék. Lehetséges, hogy éppen
ezért Herriot nem fogja vállalni a kabinetalakítást,
ha párthívei nem változtatják meg álláspontjukat
a Millerand-kérdésben.

Herriot, Painlevé és Blum kifejtették programju-
kat, amely a nemzetközi béke előmozdításában áll,
számot vetve Franciaország jogos kö-
veteléseivel.

A kormány a költségvetési egyensúlyt, a frank
stabilizálását és az élet olcsúságát kívánja elérni.
Herriot az angol újságíróknak kijelentette, nagyon
tévednek azok, akik azt hiszik, hogy ő nem ért
egyet Poincaréval a német jóvátétel fizetésének
kérdésében. Németországnak teljesítőképesége végső
határig meg kell fizetnie a jóvátételi összeget.
Ezzel kapcsolatban közölte, hogy értesülése szerint
Poincaré újabb levelet intézett Macdonaldhoz a
szakértői javaslatok mielőbbi életbeléptetésére ér-
dekében.

károkat okozott az árvíz, amely féléter magas-
ságban tört rá a községre. Érzékeny anyagi vesz-
teség érte Herschkovits Adolf kereskedőt és má-
sokat is. A lakosság körében óriási pánikot idézett
elő az itéletidő. Az elöntött házak lakói részben
a padlásra menekültek, részben mindenüket el-
hagyva, derékig érő vízben igyekeztek biztonságba
jutni. Sok helyen annyira kritikus volt a helyzet,
hogy csak a véletlen mentette meg az embereket
a vízbefúktól.

A felhőszakadás miatt vasárnap csak átszállás-
sal lehetett a vasúti forgalmat lebonyolítani. Köz-
vetlenül a zsibói állomás után ugyanis a víz kör-
rűlből kilencszáz méternyi hosszúságban teljesen
kimosta a tizennyolc év óta nem javított vasúti
töltést. Emiatt a szombaton éjjel

a Kolozsvárról indított személyvonat
csak Zsibóig közlekedett,

ahonnan az utasok átszállással folytatták utjukat.
A gyorsított személyvonat, amely szombaton este
fél-tizenkét ókor indul el Szatmárról, hajnali félöt-

1980 LEI

a legújabb tavaszi
férfiöltöny

Katz és Mendel

cégnél Cluj, Főter 10.

től délig veszteget Szamosudvarhely állomáson, amíg valamennyire rendbhozta a pályát és az ugyanakkor érkező személyvonathoz csatolva több-órás késéssel futott be Kolozsvárra.

Zilah és Zsibó között hatkilométeres távolságban mosta el a vasuti töltést a jégesővel vegyes felhőszakadás, mely

kárt tett a táviró- és telefonvezetékben is.

Ezen a vonalon legalább egy hétig szünetelni fog a forgalom. Hozzáérték véleménye szerint egybéként egyedül a vasuti töltésnek kössönhető, hogy Zsibót teljesen el nem pusztította a felhőszakadásból keletkezett árvíz.

Egy temesvári sajtópör érdekes epilógusa

Az antiszemita „Temesvarer Zeitung“. Egyetlen temesvári lap sem akarta közölni Rothbart Jakab nyilatkozatát

(Temesvár, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy érdekes sajtópör szomorúan jellemző epilógusa játszódott le a tegnapi és tegnapielőtti napokon Temesvárott. Az epilógus minden részlete két napon át élénken foglalkoztatta a városi közvéleményt és különösen azt a két társadalmi réteget, amelyet közelebbről érintett: a temesvári zsidóságot és a temesvári napilapok szerkesztőseit. Ugy történt, hogy az erdélyi antiszemita agitáció és szervezkedés, naponként látható és kézzelfogható eredménnyel, kiterjesztette működési körét Temesvár városára is. Az első próbálkozása és nekilendülése még az elmúlt év folyamán történt, amikor Temesváron hivatalosan megalakult az első kampóskeresztes szövetség. Az alakulást a temesvári sajtó egyöntetien ignorálta. Egyedül a „Temesvarer Zeitung“ helyezkedett kivételes álláspontra. Az antiszemita alakulásról és népgyűlésről feltűnő helyen hasábos tudósítást közölt és vastag betűkkel reprodukálta az egyes felszólalók zsidóellenes lázító kijelentéseit.

A város békés társadalmá, de különösen a zsidóság mélyen felháborodott a T. Z. cikkén. Ez a felháborodás annál inkább érthető volt, minthogy a tudósítás minden kommentár nélkül látott napvilágot és azt a nyílt tendenciát árulta el, hogy maga is helyesli az antiszemita agitációt és atrocitásokat. Az ügy érdekességéhez tartozik az is, hogy dr. Schück temesvári főbírói évek óta külső munkatársa volt a T. Z.-nak. A tudósítás megjelenése után levélben értesítette a lapot, hogy a jövőre minden összeköttetést megszakít vele. De a fölkapart hullámok ezzel még nem csönnesültek el. Temesváron egy élestopu újságíró, Brázai Emil szerkesztésében egy heti riportlap jelenik meg, a „Toll és Tör“. Brázay lapja súlyos és erkölcsileg mélyen kompromittáló kritikával illette a T. Z.-ot az antiszemita tudósítás miatt. A megáradott lap rágalmazás és becsületsértés címén pört indított Brázay ellen. A pörrel az illetékes bíróság az elmúlt héten foglalkozott. A bíróság megállapította a becsületsértés fenförgását, de a rágalmazás vádja alól fölmentette Brázayt. Ennyit az ügy előzményeiről.

Brázay a maga igazának védelmében két koronatanura, a temesvári társadalom és zsidóság két elismert reprezentására, Rothbart Jakab ügyvédre, a temesvári Zs. N. Sz. elnökére és dr. Schück főbíróra hivatkozott. A bíróság mindkettőt kihallgatta és mindkét tanu egybehangozón azt vallotta, hogy a T. Z. cikke általános megbotrározást kéltett és a zsidó társadalomban nagy megütközést váltott ki. Ezeknek a súlyos tanuvallomásoknak alapján mentette föl Brázayt a rágalmazás vádja alól. És itt kezdődik a sajtópör epilógusa.

A bíróság ítélete érzékenyen érintette a „Temesvarer Zeitung“-ot. A lap szerkesztője nyílt levélben fordult Rothbart Jakabhoz, amelyben felpanaszolja, hogy vallomásaival Brázay mellé állott, ami a sorok között némi enyhe gyanúsítást is jelent a tanuvallomás

korrektségével szemben. Természetesen csak a sorok között, mint az már ismert metódus a sajtó dzsungelében. Rothbart erre a méltatlan gyanúsításra elegendőnek tartotta egy rövid nyilatkozattal válaszolni, amelynek lényeges része az, hogy tanuvallomásában nem Brázay mellé, hanem az igazság mellé állott. Nyilatkozatában semmi más, akár támadó, akár csak kommentáló megjegyzés nincsen. És itt kezdődik a sajtópör epilógusának pikantériája.

Rothbart az összes temesvári lapoknak elküldte a nyilatkozatát. A leközlést azonban az összes temesvári lapok megtagadták többnyire az az indoklással, hogy az újságírói szolidaritás nem engedi meg. (?)! Erre Rothbart a lapok „Nyilttér“ rovatában kívánta közzétenni. Tudvalevően a „Nyilttér“ nem tartozik a napilapok redakcionális részéhez, közönséges hirdetései jellege van, megállapított közlési tarifával. A temesvári lapok ezt is megtagadták. Természetes, hogy a temesvári társadalomban köztisztvisletben álló Rothbart Jakab erre megüzentett minden további lépést és mosolyogva tért napirendre a dolog fölött. A temesvári zsidóság azonban három nap óta ezt a sajtópör-epilógust tárgyalja. Mert nagy oka lehet annak, hogy a temesvári napilapok ilyen félve zárkóztak el egy olyan közbecsülésben álló vezetőember jogos kívánsága elől, mint Rothbart Jakab. Nem akarunk általánosítani, de mi tisztában vagyunk a kötelességekkel, amelyeket az újságírószolidaritás reánk ró, nagyon különösnek tartjuk, hogy az újságírószolidaritás köpegyege alatt egy antiszemita megnyilvánulást fedezzenek.

A szovjetkormány pénzelte a ruhrvidéki sztrájkot?

Berlin, május 19. A lapok szerint a ruhrvidéki sztrájkot az oroszok támogatták. Moszkvából százezres aranyrubelt küldtek a munkások támogatására.

Amerika új háborút vár

Newyork, május 19. Wilbur tengerészetügyi államtitkár kijelentette, hogy az Egyesült Államok el kell készülnie lenniök egy új háborúra. Oda kell igyekezzenek, hogy Amerikának legyen a legerősebb hadiflottája a világon.

Államcsinyt terveznek a német nacionalisták

Berlin, május 19. A német kormány válasza a nacionalista párt felhívására, amelyben a kormány lemondását követelték, a belpolitikai helyzetet súlyosította. A nacionalista sajtó hevesen támadja a szakértők javaslatát. Hír szerint a német nemzetiek államcsinyt terveznek. A porosz kormány hivatalos kommunikéiben rámutat arra, hogy a jobboldali csoportok egységes terv szerint dolgoznak és oly atmoszférát akarnak teremteni, amely terveiknek keresztülvitelére a legkedvezőbb. A helyzet hasonló a Ratheanu meggyilkolása előtti helyzethez.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Hü olvasó, Cluj. 1. A kért amerikai újság pontosabb címét mi sem ismerjük, de azt hisszük, nem is szükséges. 2. Sürgetésünkre azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a Palesztinahivatal csak vidéki érdeklődőknek válaszol levélben, helybelieknek szívesen áll rendelkezésre délelőtt 9 és 1 óra között.

H. A. Jibou. Még mielőtt érdemlegesen válaszolnánk, fel kell világosítanunk arról a tévedésről, hogy nem az első, hanem csak a harmadik évben kap rendes fizetést. Bővebb felvilágosításért forduljon a következő címre: Institutul Medico-Militar, Cluj, Str. Saguna.

W. Fülöp, Conop. 1. A kiadóhivatal a lapot továbbra is küldi. 2. A kért cím: Özvegy Fogl Tóbiásné, Zsibó. A pénzt hozzánk is beküldheti, mi aztán rendelkezési helyére juttatjuk.

Sch. Béla, Arad. A harminchárom százalékos jegykedvezményt a külföldi fűrdővendégek csak az első cseh állomáson kapják meg, ahol speciális jegyeket adnak ki s azokat az ország elhagyásakor ugyanott be kell szolgáltatni. Ha nincs rajtuk a fűrdőigazgatóság látamozása, meg kell fizetni a kedvezményes és rendes menetdíj közötti differenciát.

Portugália forradalom előtt

Róma, május 19. A portugál határról kapott távirat alapján a „Tribuna“ azt jelenti, hogy Portugália ismét forradalom előtt áll. A forradalom kitörésére a postai alkalmazottak sztrájkja adta meg a jelt, amely általános munkássztrájkká dagadt. A főváros és a tartományok között gazdasági szinezete van, de politikai okok is közrejátszanak mögötte. A kormány az egész ország területére kihirdette az osromállapotot.

Amerikában ötmilliónál többet gyűjtöttek eddig a Keren Hajjeszódra. Newyorkból jelentik: Az amerikai Keren Hajjeszód kinostárnokának most megjelent jelentése szerint április harmincadikáig 4.995.140 dollárt fizettek be amerikai zsidók a Keren Hajjeszódra.

A Palesztina-film diadalmas utja. Amist megírtuk, a Zsidó Nemzeti Alap Palesztina-filmje a Bánságban sorra meghódította a közönséget. A temesvári siker után a már jelzett előadásokon kívül 25-én Orsován, 26-án pedig Besicán fut a film.

Szterényi József báró súlyos beteg. Budapestről jelentik: Szterényi József báró nemzetgyűlési képviselő és volt kereskedelemügyi miniszter ephólyaggyulladásban megbetegedett. Állapota aggasztó.

Hamis behozatali engedélyeket gyártottak Budapesten. Budapestről jelentik: A rendőrség nyomozást indított több textilkereskedő ellen, akik állítólag hamisított behozatali engedélyekkel operáltak. Részletek egyelőre hiányoznak.

Amerika megszavazta a magyar kölcsönt. Washingtonból jelentik: A szenátus is elfogadta az egymillió 885 ezer dolláros magyar kölcsönnek hatvankét évre való fundálását. Most már csupán Coolidge elnök jóváhagyása van hátra, hogy a kölcsönt azonnal folyósítani lehessen.

Zsák ~ Ponyva

Vétel! Eladás

Köszönetnyilvánítás, javításokért

Albala Izsó Timisoara

II. Pata Timisoara 2. szám. Sürgőny címet Albala Timisoara-Palota
Interurbán telefon 60

Dr. Rác

szanatórium és gyógyfürdőintézet Nagyvárad

Strada Pr. Carol 7.

Vizgyógykurák, szénsavas, villany- és hő-fényfürdők.

Beéggő gyógymódok, idegesek, gyengeségi állapotok, fej-, szív-, gyomor-, bél-, vese- stb. betegek gyógyítása. Hízó- és fogyókurák. Szobák penzióval.

Használjunk kizárólag

PLANTOL

כשר

legjobb növényzsiirt, mert ez tiszta, egészséges és kiadós!

Főtisztelő Fuchs Benjámín nagyváradi főbíró felügyelete alatt készült, szigoros ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: HIENZ VILMOS Cluj

EGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK ★ STERNBERG J. ★ ORADEA-MARE PIAȚA UNIRII

A „Hercules“-Tápsör páratlan minőségű Czell-Sörgyár Cluj-Kolozsvár

ÜZENETEK

HIREK

Ar Uj Kelet az egyetemes erdelyi es harszeri zsidóság napilapja Szerkesztők: Giszka János és dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: dr. Marton Ernő. Ar Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg. Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 lei, félévre 380 lei, egész évre 750 lei.

Mária királyné interjúja egy angol lapban. Bukarestből jelentik: A „Lupta“ közli a „Daily Mirror“ című angol lapban Mária királynétől megjelent interjút. A királyné többek között azt mondta: „Boldog vagyok, hogy királyné vagyok, mert ez a hivatásom lehetővé teszi, hogy jól tehessek másokkal.“ A királyné azután saját naplójáról beszélt, amelyet örökségül fog hagyni Romániára, hogy azt halála után jótékony célra publikálják.

Nem kell személyesen jelentkezni az állampolgárságért. A belügyminiszter ma részletes utasítást küldött a városi tanácshoz az állampolgárok jelentkezésére vonatkozólag. Az új utasítás felfüggeszti a jelentkezéseket és a tanács kötelességévé teszi, hogy az állampolgárságot hivatalból, a rendelkezésére álló adatokból állapítsa meg. Az új utasítás értelmében a holtapi naptól kezdve már megszűnik a jelentkezés kötelezettsége. A bizottság előtt senkinek sem kell megjelenni, mert a tanács az állampolgárságot hivatalból állapítja meg, a bizottság bekéri a rendőrségtől, a sziguranévtől, a bejelentőhivataltól és az anyakönyvi hivataltól mindazokat az adatokat, melyekből a Kolozsváron lakó polgárok állampolgárságát meg lehet állapítani. Az összeírást végző tisztviselők azután már a bekért adatokat fogják majd rendezni. Azok névsorát, akiket az állampolgárok névjegyzékébe felvettek, július elején közzéteszik. A névsor a nagy tanácssteremben lesz kitéve és az ellen harminc napon belül a polgármesternél kifogását mindenki bejelentheti. De felebbezéssel el lehet az idő alatt azok is, akik a névjegyzékbe kimaradtak. Az állampolgárság ügyében végérvényesen nem a polgármester, hanem a második fórum, az ítélőtábla erre a célra delegált tanácsa dönt.

Anglia nem ad hadianyagot Litvániának. A litván kormány kérdést intézett az angol kormányhoz, hajlandó volna-e neki nagyobb mennyiségű hadianyagot szállítani. Lapjelentések szerint az angol kormány nemleges választ adott a litvánok győzködésére.

A lakbérszerződésnek a bíróság nem változtat. A háztulajdonosok sokan úgy értelmezték az új törvényt, hogy annak rendelkezései hatálytalanítani tudják régebbi, a törvény megállapításánál kedvezőlenebb béreket. Több háztulajdonos ilyenértelmi keresettel meg is kereste a elvi lakbérleti bíróságot, ahol ma délután elvi jelentőségű határozatot hoztak. Özvegy Merza Lázarus str. Regina Maria 34. szám alatti házában dr. Joan Voicu egy négy szobából és konyhából álló lakást bérel, amelyre a háztulajdonossal 1926 januásig kötötték a szerződést. E szerződés értelmében 1923-ban, 1924-ban és 1925-ben a bérlő évi tízezer lej lakbért fizet, a szerződés utolsó esztendőjében pedig tizenkétezer lejt. Merzáné a bíróságtól a szerződés revízióját kérte. A bíróság a keresetet azzal utasította el, hogy magánfelek között történt szerződés megállapodásokba nem avatkozik bele. Az új törvény ugyanis kivételes természetű és egy hasonló természetű megállapodást csak akkor lehetne hatálytalanítani, ha az egy másik kivételes törvény alapján jött volna létre.

Befejezték a tanukihallgatásokat a rákoszentmihályi tömeggyilkosság ügyében. Budapestről jelentik: A rákoszentmihályi tömeggyilkosság tegnapi tárgyalásán utolsó tanuként a nagybeteg Puskás Albertet hallgatták ki, akit hordágyon hoztak a rabkórházból a tárgyalóterembe. A tádebajos Puskás eladta vallomását, hogy Molnár-Tóth József felszólítására megjelent Kövesné, a meggyilkolt Lahmann feleségénél mint detektív, aki bevallotta neki, hogy Tóthkal együtt ő ölte meg az öreg Lahmann sztrichnines palacsintával, sőt Molnár-Tóth József azután még revolverrel is fejelte az áldozatát. Lahmann holttestét Kövesné és Tóth együtt temették el.

Betiltották a „Rote Fahne“ megjelenését. Berlinből jelentik: A rendőrfőnök május tizenhétedikétől június huszonnegyig a „Rote Fahne“ szocialista lap megjelenését.

Dr. Weizmann visszatért Amerikából. Dr. Weizmann, a cionista világszervezet elnöke hat hónapi fárasztó és idegölő munka után Berthold Feivel dr., a Keren Hajjeszód egyik direktorának kíséretében május 7-ikén elhagyta Amerikát. Elutazása előtt az amerikai cionisták Newyorkban az Astor-Saalban bucsubankettet adtak a világszervezet elnökének tiszteletére. A banketten Weizmann többek között a következőket mondta: „Mindaddig míg itt és Európában meg nem alakul a Jewish Agency és a míg mindkét fél nem egyesül abból a célból, hogy Palesztina fölépítésének terheit magukra vállalják, addig ezért a műért minden teletöltséget a cionistáknak és a cionista szervezetnek kell viselnie. Mivel ez a munka egy pillanattal sem szünetelhet, a cionistáknak türelemmel és hitűen tovább kell viselni az egész terhet úgy mint eddig. A Jewish Agency megalakulása a zsidóság minden rétegéből csak akkor van biztosítva, ha a cionisták kitartó és állandó erőfeszítésükkel tovább folytatják munkájukat. Ha a háboru előtti és a háboru utáni évek erőfeszítései nem lettek volna és ha nem volnának a sokszor majdnem legyőzhetetlennek látszó akadályok dacára kézzelfogható eredményeink Palesztinában, akkor nem állhatnánk most a nem-cionistákkal szemben mint egyenrangú szerződést kötő fél. Ebben a helyzetben csak azért lehetünk, mert tényleges eredményekre tudunk rámutatni Palesztinában. Minél nagyobb a fejlődés, annál nagyobb erősebb lesz a lelkesedés. Minél nagyobbak lesznek erőfeszítéseink, annál könnyebben, harmonikusabban jöhet létre megegyezés közöttünk és a nem-cionisták között. Még nagyon sokáig fog tartani, amíg ez a mű teljesen be lesz fejezve és addig kötelessége a cionistáknak sokkal erőteljesebben és lelkesebben folytatni a munkát, mint eddig. Minél többet dolgoznak, annál hamarabb és szívesebben fognak hozzánk csatlakozni a többiek, akik felé kezünk nyújtottak.“

Felmentették a német zsidó önvédelmi szervezet vezetőit. Berlinből jelentik: Az egyik berlini esküdtszéken rendkívül érdekes pert tárgyaltak, melynek vádlottja a volt zsidó frontkatonák szövetségének öt vezetőtagja, akiket azzal vádolnak, hogy ez év január ötödikén, mikor nagy zsidóellenes tüntetések voltak a Grenadier-Strassen és a tömeg a zsidó boltokat kifosztotta, felfegyverzett örséget küldtek ki a zsidó boltok védelmére. A vádlottak beismerték az ellenük emelt vád valóságát és kijelentették, hogy tettüket feleslegesnek tartották volna akkor, ha a rendőrség védelmet nyújtott volna a zsidók számára. A zsidó örséget egyébként a rendőrség csakhamar letartóztatta és a rendőrségen bántalmazták és szidalmazták őket. A vádlottak kijelentése után az államügyész visszavonta vádját. A bíróság ezután fölmentő ítéletet hozott. Az ítélet igen érdekes megokolása kimondja, hogy azokban az izgalmas napokban az állami véderő nem volt elégséges ahhoz, hogy a zsidó lakosságot megvédje, amiért is a zsidóknak joguk volt ahhoz, hogy életük és vagyonuk mentésére szervezetet alakítsanak. Az engedély nélkül való felfegyverzést ez esetben a bíróság nem tekinti véteknek és nagyon is érthetőnek tartja azt, hogy azokban a napokban a zsidó testületek fegyvert ragadtak.

Duca politikai megbeszélést folytatott Poincaréval. Bukarestből jelentik: Duca és Poincaré vasárnap megbeszélést folytattak. Beavatott körök szerint Duca kérte Poincarét, fejtsse ki Franciaország végleges álláspontját a beszarabiai kérdésben és megnyugtatót kívánt, hogy a francia választások eredményének semmiféle betolyása nem lesz Franciaországnak ebben a kérdésben eddig követett politikájában.

A főváros kölcsönének újabb nehézségei. Bukarestből jelentik: Costinescu fővárosi polgármester hazakereszt Londonból. Kijelentése szerint a főváros nagy kölcsönét el kellett halasztani mindaddig, míg Romániának a londoni tőzsdével kitört konfliktusa elintézését nem nyer. Természetesen, ha a londoni tőzsde Romániától jogtalan követeléseket igényel, akkor a főváros lemond a londoni kölcsönről.

Május Lagbaomer napja! Avivák! rendezetek a Keren Kajjemet Lajjsz-ról javára virágnapot, amelynek jövedelme az aranykönyvi bevezetésekre szolgál. Május Keren Kajjemet-biztosok! Barissziák! Segítsétek az Avivát a virágnap megrendezésében!

Ujabb fordulat a Condescu-ügyben. Néhány nappal ezelőtt jelentette az Uj Kelet, hogy a sikkasztó Condescu ügyében a további nyomozást Gritta prefektus vezetésével a kolozsvári rendőrség vette át. Azt is megírtuk, hogy a kolozsvári rendőrség felkérte a bukaresti rendőrséget, hogy két ottani mérnököt, névszerint Curaggia és Davidescu mérnököket a Condescu-ügyben hallgassák ki és kihallgatásuk után azonnal kísérjék át Kolozsvárra. A vizsgálat alkalmával megállapítást nyert, hogy a két mérnök tudott Condescu üzelmeiről és ennek dacára mégis társultak vele. Az elszakított összegből ugyanis autóforgalmi vállalatot akartak létesíteni. A bizonyítékok alapján a prefektus az ügyességtől a két mérnök ellen letartóztatási parancsot kért és Curaggia, valamint Davidescu mérnököket letartóztatta. A regátbeli mérnökön kívül két kolozsvári vállalkozó is kompromittálva van az odíozus autó ügyben, akiknek letartóztatása iránt Gritta rendőrprefektus szintén javaslatot tett az ügyességen.

Egy híres zsidó színész halála. Berlinből jelentik: Reicher Emanuel, a német színezet egyik legkiválóbb reprezentánsa, hetvenöt éves korában szívizomhűdésben hirtelen meghalt. A kiváló színész az elmúlt esztendőben Newyorkban lépett fel Csirikovnak „Zsidók“ című darabjában, melyben a vezetőszerepet, Leiser Fränkel alakját játszotta felülmúlhatatlan művészettel. Hatvan évvel ezelőtt kezdte meg pályáját. Krakóból jött el Bécsbe, ahol a Burg-sínház Levinskijéhez ment és megkérdezte tőle, hogyan kezdje pályáját. Levinski, aki éppen nagyobb szerepére készült, türelmetlenül így szólt a fiúhoz: „Mindenek előtt öcsém, tanulj meg németül!“ Ezt a bosszusan odadobott megjegyzést azonban a fiatal művész komolyan vette és leült alaposan megtanulni a német nyelvet. Megnézte Sonnenthal játékat és ezt írja haza: „Azt mondják erről az emberről, hogy nagy színész. En pedig azt mondom nektek, ha ez az ember nagy színész, akkor én is naggyá leszek.“ Reicher valóban rövidesen felkúzdotta magát a nagy színészek sorába. A berlini Hoftheater klasszikus időszeke az ő névéhez fűződik. Nagy közönség kísérte utolsó útjára.

Olaszok hozták forgalomba a hamis ötfontos bankjegyeket. Budapestről jelentik: A bécsi rendőrség letartóztatta Calló Nepoté és Villani Ettore olasz textilügynököket, akiket azzal gyanúsítanak, hogy Budapesten hamis ötfontos bankjegyeket gyártottak és hoztak forgalomba. Ettore budapesti lakos és már a budapesti rendőrség és figyelmes lett rá, mert hamis ötfontosokat akart beváltani a bankoknál, de mindig sikerült igazolnia magát. A két olaszon kívül a bécsi rendőrség Kojanetz József kereskedőt is letartóztatta.

Letartóztatták a sikkasztó ujvidéki bankigazgatót. Budapestről jelentik: A rendőrség letartóztatta Kux Ödönt, az Ujvidéki Central Bank igazgatóját, aki különböző sikkasztásokért és váltóhamisításért megszökött Ujvidékről. Kux beismerte, hogy hárommillió dinárral megkárosította a bankját. A pénzt nem találták nála, amit az igazgató azzal indokolt, hogy adósságait fizette ki vele. A szállóbeli lakásán tartott házkutatás során azonban a detektívek Kux bőröndjében hárommillió korona értékű éksmert találtak, amelyeket Kux a feleségétől lopott el, hogy azok árából Amerikába tudjon szökni. A sikkasztó bankigazgatót átkísérték az ügyességi fogházba és valószínűleg kiadják a jugoszláv hatóságoknak.

Pöstyénfűrdőn teljes erővel folyik a szezon. A pompás Thermia Palace Szállót, mely az összes fürdővel egybeépült, már megnyitották. Az árak meglepően mérsékelték. A Thermiában már napi 65 Ke-ért kapható lakás penzióval. Felvilágosítások telefonon is: Rósa drogéria, Cluj, Str. Londrei 21, ahol eredeti pöstyéni iszapkocka is kapható házikurára.

Üzletátadás. Átadó kedvező feltételekkel 15 éve jól bevezetett kiltűnő renoméjű üzlet Nagyváradon, gazdasági és műszaki szakmában, vevőkör átruházással. Összes szükséges tőke 250.000 lei. Értekezni Weiss Manóval Cluj, Buzateca 4. vagy Berkovits Bernátnál Oradea-Mare, Kapucinas-utca naponta déli 2-től fél 4-ig és este 7 óra után.

Tusnádfűrdőn, legszebb helyen fekvő modern villában szobákat lehet rendelni minden nap d. e. 9-1-ig Rosenbach Mihály volt Ferenc József-szálloda tulajdonosánál Cluj, Calea Regele Ferdinand 121.

zárólag OL ILMOs Cluj ADEA-MARE AŢA UNIRII Cluj-Kolozsvár

KÖZGAZDASÁG

Angol szindikátusok német cégek finanszírozására. Londonból jelentik: A „Times” értesítése szerint Londonban néhány szindikátus alakult neves pénzszopertokból. Az alakulás célja: német ipari vállalkozások finanszírozása.

A mintavásárok idejének nemzetközi rendezése. Párisból jelentik: A nemzetközi kereskedelmi kamara meghívására az európai nemzetközi mintavásárok delegátusai Párisban ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a mintavásárok megtartásának nemzetközi rendezése céljából ez év október hatodikán értekezletet fognak tartani. Ez az értekezlet fogja megvitatni a mintavásárok időrendjét, az utazási kedvezményeket (50 százalékos mérséklést vettek tervbe), továbbá a vízumdíjak csökkentését, a vám eljárás egyszerűsítését és végül arról is fognak határozni, hogy a helyi jelentőségű mintavásárok ne ismertessenek el hivatalosan nemzetközi vásároknak.

A mai valutapiac

A mai piacon meglehetősen lanyhaság uralkodott. Az árak a szombatéhoz képest nem nagyon változtak és így alakultak: Osztrák korona 343-347, magyar korona 440-450, cseh korona 602-604, svájci frank 36.40-36.50, francia frank 11.80-11.85, dollár 203-205, font sterling 896-898, olasz lira 9.15-9.18, dinár 2.30-2.35.

Valutapiac május 19-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1185, Berlin — London 892, Newyork 204.5, Róma 914, Zürich 26.25, Bécs 29, Prága 602, Budapest 24, Varsó 20.

Bukarest. Valuták: Napoleon 740, márka 46, leva 136, török lira 104, font sterling 880, francia frank 1210, svájci frank 36.00, olasz lira 900, drachma 407, dinár 245, dollár 203.5, lengyel marka 22, osztr. korona 28.75, magyar korona 22, cseh korona 600.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 132-132, Amsterdam 209-210.75, Newyork 564-564, London 2465-2462, Páris 32.10-31.80, Milano 2505-2505, Prága 1662.5-1662.5, Budapest 66.25-67.5, Belgrád 697.5-697.5, Bukarest 275-275, Varsó—, Bécs 79.5-79.5.

Az idegen szakmunkások ügyében újabb szigorítások léptek életbe. Bukarestből jelentik: A belügyi és munkaügyi minisztériumnak most jelent meg egy kölcsönösen kiadott rendelete, amely kimondja, hogy az idegen honosságú munkások tartózkodási ügyét az eddigénél szigorúbban kell elbírálni addig, amíg a kérdést törvényhozási uton nem rendezik. Az új rendelkezés szerint azok a vállalatok, amelyek részére már megadott az engedély, hogy idegen szakmunkásokat alkalmazzanak, kötelesek az idegen szakmunkások alkalmaztatásának ideje alatt hazai szakmunkásokat alkalmazni. Ha pedig ugyanakkor az illető szakmában belföldi munkanélküli munkás keres alkalmaztatást, az idegen szakmunkást tartózkodási engedélye dacára is tartozik elbocsátani és helyette belföldi munkanélkülit alkalmazni. Ha azonban a vállalat hazai munkanélküli szakmunkást is fölvesz az üzem kötelezőbe, abban az esetben az idegen szakmunkások is megmaradhatnak a vállalatnál. A rendelet második része a munkaügyi felügyelőségek javaslati jogát korlátozza.

A román-magyar gazdasági egyezmény komplikációi. Temesvárról jelentik: Az itteni és aradi pénzügyesek és vállalatok a román-magyar gazdasági tárgyalásokkal kapcsolatban azt tapasztalták, hogy a fontos gazdasági tényezők érdekeit román részről nem képviselték, holott több kérdésnél feltétlenül szükség lett volna úgy az ügyek tisztázása, mint más szempontok miatt is, hogy nevezett alakulatok kellőképp képviseltessenek. Ez ügyben most fordulat állott be. Az egyezményt ugyanis ezideig még nem ratifikálták és minthogy

az egyezmény pénzügytechnikai része a román érdekeltségekre nézve hátrányos, valószínű, hogy mai formájában nem is fogják ratifikálni az egyezményt. Kifogások különösen az értékek kölcsönös kicserélésének megoldási módjai ellen emeltek. Hír szerint legközelebb a pénzügyminisztérium egy magasállású szakembere Budapestre utazik, hogy ott elintézzék a megégyezésnek hátrányos részét.

SPORT

Romániai válogatott—Csehszlovákiai MLSz válogatott 2:2 (2:1)

Eldöntetlen eredménnyel végződött az első mérkőzés, amelyet válogatott csapatunk játszott. A csapatok felállítása a következő volt:

Románia: Ströck I., Bartha, Molnár, Zimmermann, Kinigli, Jakobi, Ströck II., Holz, Wetzler, Semmler, Guga.

MLSz: Schults, Hanak, Meidlinger, Sperlich, Kanyazek, Ziegler, Bognár, Mayer III., Müller, Mayer II., Moharova.

Hullámzó mezőnyjáték után a 20. percben Kinigli, Wetzler, Ströck összjátékából Holz rugja a vezető gölt. 5 perc múlva Gagát faultolják. A büntetőrugást Wetzler leadja Semmlernek, aki Ströck Albit szökteti, utóbbi a második gölt lövi. A pozsonyiak vehemens erővel támadnak, Bartha a 40-ik percben faultol, a megítelt tizenegyest Mayer III. belövi. (2:1). — Félidő után elregadón szép játék, a fáradt Románia némileg visszacsúszik, de az eredményt keményen tartják. A 26-ik percben Zimmermann a 16-os vonalon faultol, Mayer III. büntetőrugása Ströck I. hálójában akad meg. A mieink közül Kinigli, Jakobi, Bartha, Guga, Ströck I. és II. és Molnár Attila, míg a pozsonyiak közül Mayer III. és II., Hanak és Meidlinger váltak ki.

Cluj-Kolozsvár: Victoria kombinált—KMT kombinált 3:2 (0:2). A munkások támadnak többet, de a második félidőben kiengedik kezükből a mérkőzést. Bíró: Jakobi Ernő. EHT—Solvay művek 3:0 (1:0). Academia—Aesculap 3:0 (1:0). Victoria II.—KKASE II. 7:0 (2:0). Universitatea II.—CFR II. 1:0 (0:0). CFR ifj.—Elite ifj. 4:0 (3:0).

Vidéki eredmények. Oradeamare Nagyvárad. NAC—Törökvs 0:0. A kisorsolt bajnoki mérkőzés helyett barátságost tartottak a csapatok. A mérkőzésen jelen volt a trónörökös Öfensége is, aki a kick-offot rugta. Dr. Morár ügyesen vezette az izgalmas mérkőzést, amelynek több sebesülte volt. Timisoara: Kinizsi—TMTE 2:1 (1:0) barátság. A Kadima—Politechnikum mérkőzésről lapunk más helyén számolunk be. Arad: AAC—Egyetértés (Oradeamare) 2:1 (1:0). Gloria CFR—Simeria 7:0 (4:0). Sibiu: HTV—WSE 3:3. HTV ifj.—NSE ifj. 2:2. Odorheiu-Szekelyudvarhely: Hargita—Brasovia 2:0 (2:0). A Brasovia veresége meglepetés. Petrosani—Petrosény: TAC—Camp 2:1 (1:0). Vulkán: VSC Sparta—CFR Timisoara 3:0 (1:0). Sighisoara—Segesvár: PTT Cluj—CFR Sighisoara 1:0 (0:0). Gherla—Szamosujvár: Sparta—Rapid (Bistrita) 10:0 (5:0).

Külföldi eredmények. Svájc—Magyarország (Zürich) 4:2. A komplett kiálló magyar csapat súlyos vereséget szenvedett a svájci válogatott csapattól.

Magyarország felállítása, Kropacsek, Fogl II., Mandl, Tóth, Gutmann, Blum, Braun, Molnár, Orth, Eisenhoffer, Jenny.

Páris: Rugbydöntő mérkőzés. Amerika—Franciaország 17:3.

Koppenhága: A Dawis-Cupért Dánia és Magyarország között folyó tennismérkőzések során ma a párosverseny került elődöntésre.

Magyarország: (Kehrling, Péteri) vereséget

szenvedett a dánok (Ulrich, Thallitza) ellen. A verseny 2:1-re áll Dánia javára.

Brüsszel: Anglia—Belgium Dawis Cup mérkőzését Anglia 3:2 arányban nyerte.

Páris: Anglia Franciaország 3:1 (2:0). Az angolok proficsapatot szerepeltettek.

Budapest: Budapest válogatott.—Eszet olimpiai válogatott 7:0 (3:0). A Biri, Dudás, Grosz, Nadler, Hajós, Obitz, Jenkey II., Takács, Winkler, Siklóssy, Weisz felállítasu magyar csapat megsemmisítő fölényben veri a kis erőt képviselő eszt csapatot. A gólokat Winkler (4), Takács (2) és Siklóssy rugták.

II. osztályu bajnoki eredmények: Portás—KAOE 1:0, TTC—EMTK 3:0, NSC—MAC 2:0, BEAE—ETC, Ekeszereszek—Fővárosi TK 1:1, BAK—Husos 2:1.

A Haggibbor felkéri I., II. és ifjúsági játékosait, hogy a szerdai tréningen valamennyi játékos jelenjen meg.

Egészséges fekvésű vidéken

lehetőleg tolyó és vasutállomás mellett
július—augusztus hónapokra

gyermeknyaraltatási célnak megfelelő épületet keresünk

Bátorzat nem szükséges

Leveleket a kiadó továbbít

Ha művészi kivitelű
fa vas
fesz
butort, zongorát
Marosvásárhelyre
SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDELYRESZÉI BUTORGYÁR RESZV.-TÁRS. butorterméit
sztalosok furníralkalmazataikat legolcsóbban itt szerezhetik be

Az előkelő világ cipőkrémje!

Központi Télikert-Bár!

Szenzációs
új műsor!

Kezdeté 9 órakor! Belépődíj nincs!

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

A kiváló
minőségű

D

Kérjük mindenütt!

Dreher-Haggenmacher-Sör kapható!

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Kedd: Bajazzók. Girsik Gyula föllépésével. Parasztszület. Bethlen Éva föllépésével. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 131. B.
 Szerda: Antónia. Ujdonság 8-adszor. Bérletszünetben. Csütörtök: Rózsályné. Operetteujdonság 5-ször. Bérletszünetben.
 Péntek délután: Sultana. Operetteujdonság 12-edszer. Mérsékelt helyárrakkal.
 Péntek este: Antónia. 9-edszer. Bérletszünetben.
 Szombat délután: A vén gazember. Ifjúsági előadás olcsó helyárrakkal. Bevezető előadást tart Kovács Dezső.
 Szombat este: Álarcosbál. Giacomo Borellinek, a bukaresti opera világhírű olasz vendég tenoristájának és Rózsa Ilnek vendégjátékával. Mérsékelt emelt helyárrakkal. Napi bérlet 132. C.
 Vasárnap d. e. fél 11 órakor: Kísértetek szonátája. Ujdonság először. Mérsékelt helyárrakkal. Az irodalmi munkácsi kiadás előadása.
 Vasárnap délután 3 órakor: Cseregyerek. Uj szereposztással. Mérsékelt helyárrakkal.
 Vasárnap este 8 órakor: Offenbach. Operettreprez uj szereposztással. Napibérlet 133. A.
 Hétfő: Antónia. Tizedszer. Bérletszünetben.

MOZGÓK MŰSORA

Kedd, május 20.

Select-Mozgó: Világláger! „Montmartre grófnője” I. és II. rész.

Uránia-Mozgó: Az amerikai Selig-gyár film-esodája! A szezon páratlan szenzációja: A dzsungel esodái IV. rész. 8 fejelet. Grandiózus vadállatfilm. Főszerepekben Elynor Fild és Truman Van Dyks amerikai filmművészek. Még a legacélosabb idegzetet is próbára teszi e film mesteri kompozíciója. Nincs érdekesség és szépség, melyet ennek a keretében meg ne találunk. A repülőgépről letaszított tigris. A vadállatok egész falkái a dzsungelben. Csak erős idegzetűeknek! A műsor keretében egy pompás amerikai vígjáték: *Éljen a shimmy*.

Apolló-Mozgó: Szezonzáró sláger! *Az örültek házának titkai*. I. rész.

VIRÁG-ÉRTBARÁTOK
 FIGYELMEDE AJÁNJUK A
HALPERT
NÖVÉNYTÁPST
 EGYIK HATÁRÓL MÁR EGYEZIK MÁJNÓLAT
 UJAN MEGGŐZÖDNETUNK
 1 NAGY DOBOZ ÁRA TELJE LEÍRÁVAL LEH 30/-
 FŐLEKAT
 ARADON: MEZŐGAZDÁV KEREKEDLMIRT
 LEKATOK
 VOLOZVÁDÍ, GÉRGÉLYFERENC 8700A CEG
 MARGOVÁRHELY BARGAZDA MEZŐGAZDÁJAGI RT-T
 NAGYVÁRADON, JEMINA MAGYREKVEDÉI

Alantirt részvénytársaság igazgató-sága, felügyelőbizottsága, tisztviselő- és munkáskara szomorodott szívvel közli, hogy a vállalat egyik megalapítója, lelkiismeretes és buzgó igazgatója,

Weisz Zsigmond ur

f. hó 14-én d. u. 4 órakor életének legreményteljesebb, 38 éves korában hosszúság és súlyos betegeskedés után meghalt.

Vállalatunk emlékét, mint a megtestesült szorgalom és munkás ember mintaképét örökké kegyelettel fogja megőrizni.

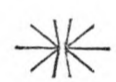
Satu-Mare, 1924 május 14-én.

Weisz Testvérek
 szalagszövőgyár és bórkereskedelmi r-t.

Név- jegyeket,

születési,
 eljegyzési,
 esküvői
 kártyákat
 és mindenféle
 mulatsági
 meghívókat
 legszebb
 kivitelben
 készít a

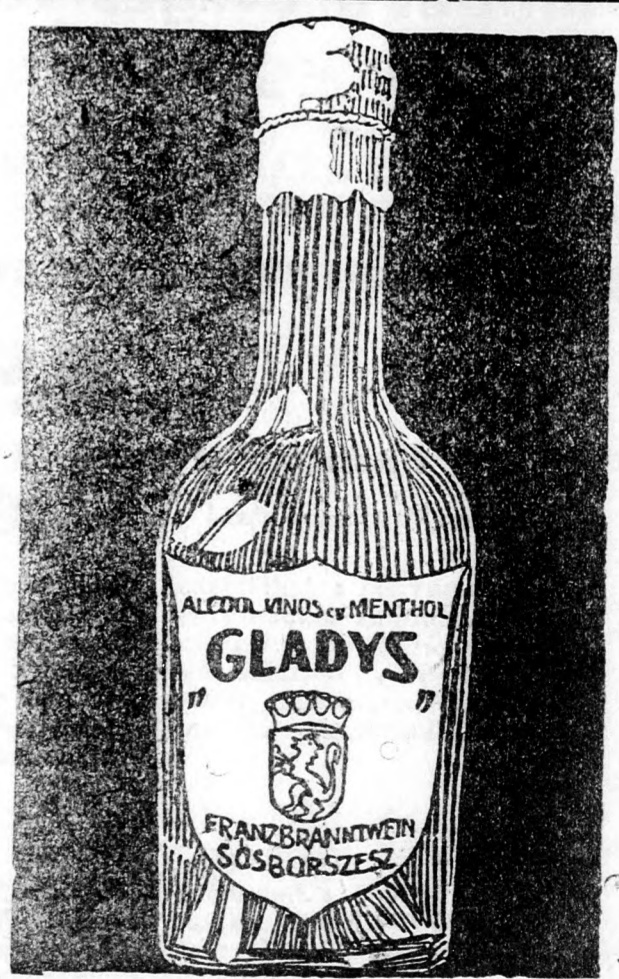
**Kadima-nyomda
Cluj**

LÁDAGYÁR

Mindenemű ládákat és fadobozokat összeszegezett és sző szedett részben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áras

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár
 Cluj, Útáda Cernauji (volt Kajántó) 1. szám

„Gladys” sósorszesz üdít,
 „Gladys” sósorszesz erősít,
 „Gladys” sósorszesz fájdalmat csillapít
 Gyártja Herczeg Géza vegyészeti gyára Cluj

BERSON

gumisarkot és gumitalpat
 erősíttessen cipőjére, cipészével mert nemcsak pénzt takarít meg, hanem egyúttal kiméli lábát és cipőjét.
 Lloyd 2502

Hebe gyógyfürdő

Sangeorgiul-Romanesc vize teljesen helyettesíti a karlsbadi vizet a gyomor- és belbántalmainál, máj, epe, hólyag, epekő, sárgaság, csusz, érelmeszesedés, vese- és hólyagkő, prostata és női betegségek eseteiben.

Előszézonban július hó 1-ig napi penzió: Lakás, ételmezés (reggeli, ebéd, vacsora) személyenként 100 lei, 2 személy részére 190 lei. Főszezonban július 1-től augusztus 25-ig napi penzió személyenként 140 lei, 2 személy részére 280 lei. Utószezonban szeptember 15-ig mint az előszézonban.

Szállodások: Neiss és Hoffmann
 Fürdőigazgatóság

Zsák Zsineg Kötél
 HAVAS DEZSÓ
 TIMISOARA

Steinhardt-Mulató Kolozsváron!

Kolozsvár legelőkelőbb és legjobb mulatója, melyet a

DACIA-KERT

STR. GEN. POETAŞ (V. DÉZSMA-U.) 23

vezetősége a legnagyobb áldozatokat sem kimélve, rendezett be.

Maga Steinhardt leszerződése is a legnagyobb garancia arra, hogy a közönségnek a legnagyobb élvezetekben lesz része, akinek a leszerződéseért a legnagyobb világvárosok versengenek.

Ugyancsak sikerült leszerződnie a bukaresti Alhaua legjelesebb tagját, Niculescu Buzau-t, aki mint a román társulat igazgatója fogja felejtethetlenné tenni a látogatóknak az ott töltött órákat.

Ugyancsak világvárosi jelleget kölcsönöz a mulatónak a szabad mozi is.

Elsőrendű étterem, különó italok!

Rador

sü vidéken
 Homás mellett
 ónapokra
 raltatási
 felelő
 resünk
 kékséges
 továbbit

ongorát
 helyre
 RÉTI
 V-TARS. butortermék
 sőbban itt szerezhetik be

ipőkrémje!

ert-Bár!
 iós
 r!
 Belépődij nincs!

ható!

APRÓHIRDETÉSEK

Egyeszeri közlésnél egy szó 3.—, vastag betűvel 6.— lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Alláskeresőknél 30% kedvezmény

Eladó hengersizíták

Egy darab 4 méter hosszú fiókrekeszekkel, közvetlen meghajtás. Két darab 3 méter hosszú fiókrekeszekkel, közlőműmeghajtás.

Két darab 3 méter hosszú csigával közlőműmeghajtás.

Valamennyi használható állapotban, huzatok nélkül.

Megtekinthetők: Szabó Mórnál Reghinul-Sasesc

Perza és szmirna szőnyeg jutányos áron kapható és megrendelhető bármily méretben a

Covoara-

nál Cluj, Strada Londrei (Hosszu-utca) 26. Kérjen árajánlatot. 1670

Buziáson, Str. Primarie 8. orth. **בשר** vendéglőt nyitottam. Külön vegetáriánus konyha! Izrael Manó Dej. 7232

Dió, ideai exportképes, eladó. Cluj, Mihai Viteazul 20., üzlet. 7245

Válcele (Előpatak) fürdőn június 1-től a **בשר** vendéglőt megnyitom. Özv. Kleinné. 7247

Marosujváron

a 40 év óta fennálló Weisz Fülöp-féle

בשר vendéglőmet megnyitom június hó 1-én

Pontos kiszolgálás, kitűnő konyha, olcsó ár.

Weisz Fülöp tulajdonos Feuerlicht József üzletv.

Perfect magyar, román gépirozó állást keres. Cim a kiadóban.

Egy ügyes kufortűnt azonnal felvesz a Kadimanyomda.

Román, német, magyar nyelvet perfektül bíró joghallgató iskolásnövendéket bármily román nyelven tanított tantárgyból vizsgához előkészít. Érdeklődni „Joghallgató” jellegére a kiadóban. 7225

Egy szobakonyhás lakást keresek a város bármely részében. Lelépést fizetek. Cim a kiadóban.

Tanítást vállalnék kosztért vallásos családnál napi 1—2 órán át zsidó tantárgyakból. Megkereséseket „Héber tanító” jellegére a kiadóba kérek. 7244

Vidéken biztos megélhetést nyújtó könyv- és papirkereskedés eladó. — Ajánlatok „Jövő” jellegére a kiadóba kéretnek. 7012

Géphimzést és gép-aszurozást értő nőt felveszek. Ugyiszintén kitanítanék intelligens zsidó nőt, ki délelőtt a főzést cseléd mellett végezné. Műhímző Szalon, Unió-u. 15. 7261

Oradea-Maren 15 éve fennálló kisebb gyáripari üzemhez angro-üzemre való átszervezés végett 500 ezer lejűl olyan társat keresek, ki az üzembenszemélyesen résztvesz. Cim Kriszta, Oradea-Mare strada Holban [Széles-u.] 47. szám. 7257

Jó megjelenésű, szakképzett, volt önálló textilkereskedő nagyobb cégnél megfelelő állást keres. — Megkereséseket „Önálló erő” jellegére a kiadóba kér. 7259

Egy rövid zongorát bérbe vennék. Cim a kiadóban.

Első Erdélyrészi Ekszerárúgyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. sz. az. Telefon interurban 2—13 ★ Sörgönyec Juvare, Cluj
Ekszerárúgyártás, nagykereskedés
Fogászat arany és forrasztó ★ Arany, ezüst és platina-beváltások
Klenze és Schwarzwaldi órákban, valamint kinezési tárgyakban nagy lerakat.
Csak viszontelárusítóknak!

Házasulandók figyelmébe

Saját érdekében győződjön meg, hogy butorait mégis csak

Fischer Albert és Társa

cégnél szerezheti be a legolcsóbban. Figyelni a címre!

Gyári lerakat Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. sz. Telefon 5—79 Gyártelep: Gherla

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid, nürnbergi-, diszmüaru és játékaru nagykereskedése

Nussbaum Testvérek

Tárgu-Mures (M.-Vásárhely) Tel. interurban 200

ELADÁS CSAK VISZONT-ELADÓKNAK

Telefon 758

INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMĂ

★ Románia legnagyobb textilgyára Arad ★

ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Telefon 758

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tükroket és butor-üvegeket minden méretben és Ujrafoncsorozás mennyiségben! Kérjen árajánlatot

בית-הדפוס "קדימה"

(Cluj, Strada Baron L. Pop Nr. 10)

בית-הדפוס העברי המיוחד בגדלו ושכלולו בכל דומניה הגדולה

מקבל להכין כל סוג תוצאות דפוס עבריים כמו: ספרים, מחזורים, סליחות, תפילות, ספרי הלכה ואגדה וכו' באותיות מודפסות וישי מודפסות בתבליט ההרווי באותיות יפות ומאורות עינים ומודפסות ברקמות משוחרות הזמנות למעבודות-טפוסה, כתב-ידים, טיפוס-קוקר וכו'.

שרות מדייקת! ★ מחירים נוחים!

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.

Sürgöncim: Vagonastra Arad ★ ARAD ★ Telefonszám 694 és 900

Motorosztály: Autobuszok közötti használatra, furdőtelepek részére, városok közötti forgalomra. Teherautomobilok kardán vagy lánchajtással, három tonna hasznos teherbírással. Tartányautomobilok benzín petróleum és olaj szállítására. Úrtartalom 3550 liter. Benzinmotorok, teljesítmény 6, 14, 45, 60 és 90 HP. Precíziós esztergapadok Withworth, vagy miliméteres csavarmenetek vágására berendezve. Csucstávolság 1000—1200—1600 mm. Excenterpresek kilengés 30 mm. Nyomóerő 8 tonna. Automobilalkatrészek mindenféle rendszerű személy- és teherautókhöz. Benzinmotoralkatrészek mindenféle rendszerű benzinmotorokhoz

Újartmányaink eredeti gyári áron beszerezhetők az alábbi bizományi raktárakból:

- ARAD: Automobil és Gépkereskedelmi Vállalat, Strada Alexandri No. 6.
- BRAȘOVAN: „Sylvania” Műszaki RT., Piața Boilor No. 7.
- CERNAUȚI: „Mecano” S. A., Piața Unirei 9.
- CLUJ: Blaga Emil, Piața Stefan cel Mare 3.
- LUGOJ: Schwäbische Zentralbank Filiale Lugoj.
- ORADEA-MARE: „Economia” Ipari és Kereskedelmi R. T., Piața Mihai Viteazul No. 1.
- SATMAR: Princz Testvérek Vasöntőde és Gépgyár R. T.
- TÁRGU-MUREȘ: Biró Endre okl. gépésmérnök műszaki vállalata, Str. Stefan Voda No. 1/a.
- TIMISOARA: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorovegasse No. 5.

1924 május
Jugos Davidovics került, me uralkodó p képes kor Két oldal dovic váll szemben az és kiegyen Pasics állot a másik ol horvát elier Pasics nem Radicsal, aknázoja és keltebb Da pozícióvesz dícsék a p lépésben ak felé, a mege szett nekik olyan korm volna, de o Talán ez lyek szerte összehozó arról is, — hogy a kir voltaképen mert a horv szempontját het rokonsz látni kormár nak okozott jával az ur léheg tehát sokat a királ szlávia élén, messzire men hanem az ál Davidovicsna tével és a rekedt, vissz hoz, amelyet Davidovi Pasics kezéb miniszterelnő alakításra és mai parlamer kell írnia az pártok zászló mással a szav az elkövetkez és ezzel arról tovább az or kivezető ut é Jugoszláviát denütt krizise denütt válsá mindenütt fel a forrás vize élet nyugodt, választások, mindenesetre életében. Mi meg fogják kívánsá aít.